

Verksamhetsberättelse 2024 för FOU nu

Innehållsförteckning

1	Sammanfattning av det gångna året.....	3
2	Verksamheten 2024.....	5
2.1	Genomförda projekt och processer	7
2.1.1	Stöd och kunskap för samverkan.....	7
2.1.2	Stöd och kunskap för kompetens och kunskapsbaserad praktik.....	11
2.1.3	Stöd och kunskap förebyggande och delaktighet.....	13
2.1.4	Lärandenätverk	15
2.1.5	Stöd nya SoL	17
2.1.6	Regional samverkan.....	18
3	Medarbetare	19
4	Ekonomi.....	20
4.1	Resultaträkning.....	20
5	Verksamheten 2025.....	21

1 Sammanfattning av det gångna året

Verksamheten har under 2024 på olika sätt, utifrån behov, förutsättningar och intresse i och med praktiken bidragit i *omställningen mot en god och nära vård och omsorg samt omställningen nya Socialtjänstlagen*. FOU nu har fortsatt fokuserat på stöd till förbättring av kvalitet och effektivitet i vård och omsorg inom äldreområdet samt området personer med funktionsnedsättning (LSS) genom utvecklings-, utbildnings- och forskningsprocesser tillsammans med berörda verksamheter.

Huvuddelen av FoU-arbetena har involverat *både region och kommun/vård och omsorg i samverkan*, samtidigt som vissa arbeten har en tydligare regional eller kommunal profil. Huvuddelen av arbetena har haft en bredd som riktat sig till *både äldre och funktionshinderområdet*. Exempelvis:

- * Stöttad och **stärkt samverkan och utvecklingsarbeten** mellan lokala aktörer utifrån geografisk samordning, **god nära vård**
- * Stöd till **stärkt lokal samverkan** med fokus på **övergångar och utskrivning från slutenvård**
- * Stöd till **samverkan och strukturer kring äldre och yngre personer med kognitiv sjukdom/demens**
- * Stöd vid **införande av FINGER-modellen**
- * Stärkt **regional samverkan** för **Forskning och Utveckling** avseende **funktionshinderfrågor** i Stockholms län
- * Stöd till **utveckling** av **anhörigperspektivet** vid **inflytt till SÄBO**
- * **Test, utveckling och uppföljning** av systematisk **färdighetsträning** inom och mellan **socialtjänsten och vården**
- * **Stärkta lärmiljöer, kvalitet och verksamhetsutveckling** i samverkan med **verksamheter och lärosäten**
- * Praktiknära FoU-projekt: Processtöd för **socialtjänst och primärvård** för **sammanhållen vård och omsorg tillsammans med äldre personer**; I **samverkan förebygga ohälsa hos äldre personer**; Studera orsaker till och **ta fram nya arbetsmodeller rörande minskad återinläggning till slutenvården**; **Förebyggande egenvård i hemmiljö**
- * **Stärkt systematiskt kvalitetsarbete för kommunal verksamhet** utifrån **Öppna Jämförelser**
- * **Ökat erfarenhetsutbyte, samverkan samt kunskapsbaserad praktik** genom **nätverk**: Utveckling av dagverksamhet demens, Kognitiv sjukdom/demens, Chefer förebyggande verksamhet
- * Stöd **omställningen nya SoL**
- * **Omvärldsbevakning** som komplement till det som händer regionalt och delregionalt
- * Ökad **samordning mellan FoU:er i norra länet** för en mer ändamålsenlig, hållbar och verkningsfull FoU-verksamhet. samt **stärkta synergier** med andra FoU:er, socialtjänsten och närliggande hälso- och sjukvård i regionen utifrån kunskapsstyrningen

FOU nu:s delade ägarskap mellan regionen och de åtta kommunerna är en framgångsfaktor i arbetet. Den samlade bedömningen är att måluppfyllelsen för 2024 är god.

FOU nu möjliggör en struktur och arena för kontaktytor och möten mellan verksamheter inom och mellan vård och omsorg. Huvuddelen av genomförda och pågående arbeten sker i samverkan mellan kommun och region och mellan olika verksamheter. Genom att utgå från utmaningar och utvecklingsbehov som är grundade i vårdens och omsorgens vardag möjliggör vi gemensamma praktikrelevanta FoU-arbeten som engagerar och genomförs i och av praktiken. Praktikens utmaningar adresseras och verksamheter utvecklas redan under FoU-arbetets gång. Samtidigt bidrar vi till att ny kunskap tas fram utifrån det praktisknära arbetet och synliggörs i den kontext där den sen ska användas och därigenom lättare och snabbare tas upp och används av praktiken. Genom systematik i FoU-arbetet och genom praktikens medverkan och engagemang bidrar vi även till att stärka praktikens kapacitet att arbeta med systematisk utveckling och till ett nyfiket, vetenskapligt förhållningssätt, vilket möjliggör mer långsiktigt avtryck och ger fördelar i praktiken även bortanför det specifika arbetet. Ägarskapet för den förändring som sedan ska genomföras ligger alltid hos huvudmannen och medverkande verksamheter.

Utvecklingsprojekt som bedrivits har även lett till kunskapsökning och forskning. FOU nu har möjlighet att söka externa forskningsmedel, forskarkompetens och forskningssamarbeten i samverkan med andra aktörer. Detta utmynnar i processer samt utvecklingsprojekt som evidensbaseras och kommer verksamheterna till nytta utan att belasta den gemensamma basfinansieringen.

Allt FoU-arbete som engagerar praktiken styrs av ägarnas gemensamma prioriteringar. FOU nu leds av en styrgrupp, bestående av en representant för varje part. En viktig dialog- och samarbetspartner är FoU-rådet. Varje part har representation i FoU-rådet. Stockholms läns sjukvårdsområde är administrativ huvudman för FOU nu.

2 Verksamheten 2024

FOU nu är en forsknings- och utvecklingsenhet i samverkan mellan Region Stockholm och de åtta kommunerna Ekerö, Järfälla, Sigtuna, Sollentuna, Solna, Sundbyberg, Upplands-Bro samt Upplands Väsby. Målsättning med forsknings- och utvecklingsarbete är att stärka förutsättningarna för ökad kvalitet och effektivitet inom vård och omsorg av äldre personer och inom LSS-området för vuxna med funktionsnedsättning.

FOU nu:s arbete utformas utifrån styrgruppens gemensamma fokusområden och prioriteringar med fokus på frågor där samverkan mellan kommun och region är en förutsättning. *Övergripande prioriterade områden för 2024 var stöd i omställningen mot en God och Nära vård och omsorg samt stöd i omställningen nya SoL* vilket rymmer både äldre- och funktionsnedsättningsperspektivet. Arbete har präglats av följsamhet till förändrade behov och förutsättningar med en kontinuerlig omprövning och värdering av FOU nu:s arbetssätt. Det innebär också att arbetsprocesserna utformats så att de kan förändras över tid när förutsättningar och behov förändras.

Verksamheten omfattar hela FoU-området, dvs utveckling, utvärdering, utbildning (med utbildning avses arbeten relaterade till verksamhetsintegrerat och arbetsplatsförlagt lärande i samverkan med lärosäten) samt forskning. Arbetet som bedrivs är tillgänglig för alla verksamheter, oavsett driftsform, som arbetar inom äldre- och funktionshinderområdet inom ägarkommunerna och Region Stockholm.

Största delen av FoU-arbetena har *involverat både region och kommun/vård och omsorg i samverkan*, samtidigt som *vissa arbeten har en tydligare regional eller kommunal profil*. Huvuddelen av arbetena har haft en bredd som *riktat sig mot båda områdena äldre och funktionshinder*. En ägare/verksamhet väljer vilka samarbeten/processer de vill medverka i samt hur aktivt de vill medverka. Ibland kan en ägare/kommun eller RS-verksamhet utgöra pilotverksamhet för att skapa lärande och erfarenhet innan spridning och implementering sker hos andra. Medverkan sker i olika grad och kan variera över tid, utifrån behov, förutsättning och intresse.

FoU-arbetet för stärkt lärande och förbättring av praktiken har utgått från lokala förutsättningar, utvecklingsbehov och utmaningar som synliggjorts tillsammans med involverade parter. Detta har möjliggjort gemensamma praktikrelevanta FoU-arbeten som engagerat och genomförs i och av praktiken. Arbetet har också möjliggjort praktikinära forskning där ny kunskap tagits fram parallellt med eller efter utvecklingsarbetet, vilket möjliggjort utveckling bortanför det specifika arbetet.

Strukturerade kontaktytor mellan verksamheter och förståelse för varandras uppdrag och förutsättningar har stärkts, vilket är centralt för en sammanhållen vård och omsorg. Samverkan med universitet, högskola, yrkeshögskola och gymnasium har också förekommit i några processer. Inom funktionshinderområdet (LSS) sker samverkan med högskolor, FoU-verksamheter och centrumbildningar inom Region Stockholm.

FOU nu har under 2024 varit en resurs för omvärldsbevakning där den nationella och internationella utvecklingen är viktig som komplement till det som händer regionalt och delregionalt. Samarbete och synergier med regionens FoU-verksamheter (såväl inom området äldre, funktionsnedsättning, individ- och familjeomsorg samt centrumbildningar inom regionen) har stärkts. Samarbete och synergier rörande stödstrukturer för kunskapsstyrning inom socialtjänsten har fördjupats och utvecklats.

Kunskapsstyrningen etableras i regionen vilket ökar förutsättningarna för regional samverkan och synergier mellan välfärds-FoU:erna och centrumbildningarna i frågor som rör socialtjänsten och närliggande hälso- och sjukvård. Regional Samverkans- och Stödstruktur (RSS) är en konstellation i kunskapsstyrningen inom socialtjänsten och närliggande hälso- och sjukvård, med utgångspunkt från flera olika aktörer i länet. RSS möjliggör bland annat att samlas i länet kring strategiskt viktiga frågor, utnyttja befintliga resurser på ett mer samordnat och resurseffektivt sätt samt att förbättra förutsättningarna för evidensbaserad praktik inom socialtjänst och närliggande hälso- och sjukvård i länet.

FOU nu:s samfinansiering av Region Stockholm och kommuner är en starkt bidragande faktor till framgångsrikt organisations- och huvudmannaöverskridande samarbete. Verksamhetens styrgrupp och FoU-råd har sammanträtt vid fyra tillfällen vardera under året.

2.1 Genomförda projekt och processer

Fokus och områden 2024

Fokus:

**Stöd i omställningen
god nära vård omsorg
+
Stöd i omställning
nya Socialtjänstlagen**

Områden/form:

- Stöd och kunskap för samverkan
- Stöd och kunskap för kompetens och kunskapsbaserad praktik
- Stöd och kunskap förebyggande och delaktighet
- Lärandenätverk
- Regional samverkan

FOU nu

Utifrån det prioriterade stödet i omställningen mot en God och Nära vård och omsorg samt nya SoL med målsättningen att bidra till ökad kvalitet och effektivitet inom vård och omsorg om äldre personer och vuxna med funktionsnedsättning görs bedömningen att måluppfyllelsen är god. Nedan motiveras denna bedömning med beskrivningar av vad som har genomförts och åstadkommit under året.

2.1.1 Stöd och kunskap för samverkan

Flera arbeten har kretsat kring samverkan mellan kommun och region och en sammanhållen vård och omsorg. Genom nedanstående arbeten har kapaciteten för samverkan och en mer sammanhållen vård och omsorg stärkts, dels specifikt utifrån aktuella projekt men även generellt till gagn för samverkan i allmänhet. Arbetena har också bidragit till ökad kunskap om förutsättningar för och effekter av sammanhållen vård och omsorg.

Lokal samverkan vård-omsorg, geografisk samordning

Med grund i lokala förutsättningar och prioriteringar har samverkan stöttats och stärkts mellan lokala aktörer utifrån geografisk samordning, exempelvis husläkarmottagningar, hemsjukvård, primärvårdsrehab, geriatrik, ASiH, psykiatri samt socialtjänstens verksamheter för stöd till äldre och vuxna med funktionsnedsättning (i dialog med SLSO, Storsthlm och andra FoU:er). Arbeten har även startat där alla delar av socialtjänsten inkluderats i nära vård-samverkan.

Arbetet har skett på tre huvudsakliga sätt:

- Stöd till att hitta former för att tillsammans starta upp samverkan och identifiera gemensamma utvecklingsområden

I Solna genomfördes uppstart av god nära vård samverkan för hela socialtjänsten och primärvård, psykiatri, geriatrik. Arbetet skedde i form av två workshops och en uppföljningsträff under 2024 där FOU nu bidragit med processtöd. I Järfälla medverkar FOU nu genom att ingå i och följa arbetet i samverkansgruppen för god nära vård utifrån geografisk samordning. I Upplands-Bro genomfördes en workshop under hösten för att tillsammans med samverkansgruppen för godo och nära vård (geografisk samordning) stärka den gemensamma grunden för lokal samverkan och för att tillsammans identifiera befintliga samverkansforum områden för utveckling. Arbetet fortsätter under 2025 och FOU nu bidrar med processledning, dokumentation och lärdomar.

- Stöd för genomförande av gemensamma lokala utvecklingsarbeten där personal från berörda verksamheter involvera

Ex Järfälla. Inom ramen för lokal samverkan har arbetsgruppen som utsetts för att bedriva ett utvecklingsarbete för bättre SIP haft uppföljningsträff (här finns erfarenheter från arbete som pågår i Solna och tidigare SIP-arbete i Sundbyberg m.fl.). Arbetsgruppen för SIP i Sundbyberg har också haft uppföljande träff. FOU nu bidrar även här med modell för samverkan och workshops, processledning, dokumentation och lärdomar.

- Delregionalt erfarenhetsutbyte för stärkt och effektiv lokal samverkan

Den 16 januari 2024 anordnade FOU nu en digital erfarenhetskonferens på temat ”God och nära samverkan i nordväst”. Träffen var en fortsättning på det delregionala samarbetet som påbörjades med ett avstamp den 3 oktober 2023. Samarbetet syftar till att med gemensamma krafter stärka det lokala omställningsarbetet mot en god och nära vård och omsorg genom att bland annat konkretisera uppdragen: hur det hänger ihop, vilket stöd som finns, och vad som görs på olika nivåer.

Stöd sammanhållen vård och omsorg vid utskrivning

Som en del i sammanhållen vård och omsorg har FOU nu gett fortsatt stöd till stärkt lokal samverkan med fokus på övergångar och utskrivning från slutenvård, utifrån geografisk samordning.

Formerna för stöd har anpassats efter behov, den lokala kontexten samt utifrån vad andra aktörer gör för att undvika eventuellt dubbelarbete. Projekt för implementering av lokal modell för samverkan kring SIP i Järfälla har pågått under året. Motsvarande arbete har genomförts i Solna och Sundbyberg. Vidare har implementeringen av Förstärkt utskrivning från slutenvården följts och stöttas i samarbete mellan äldre FoU:er och Stockholm centrum för hälsoekonomi.

Studera orsaker till och ta fram nya arbetsmodeller rörande återinläggning till slutenvården

En annan aspekt av sammanhållen vård och omsorg utgår från behovet av att bättre förstå orsaker till återinläggning till slutenvård. Ett forskningsprojekt med externa medel som beviljades anslag under 2021 är ”Samordning av vård och omsorg efter utskrivning i ett komplext sjukvårdssystem - dagens situation och en möjlig väg framåt”. Forskningsprojektet syftar dels till ökad kunskap om riskfaktorer för återinskrivning efter geriatrisk slutenvård och dels till att ta fram nya arbetsmodeller för att förbättra vårdövergångar mellan öppenvård, geriatrisk slutenvård och kommunal hälso- och sjukvård.

Under 2024 har ny arbetsmodell för vårdövergångar mellan geriatrisk slutenvård, primärvård och kommun tagits fram i en samskapande process tillsammans med verksamheter i Järfälla och patientrepresentanter. Processen har lett till att tre komponenter har prioriterats och ska testas i en pilotstudie under 2025. Komponenterna är: i) Regelbundna lärandemöten med berörda vård- och omsorgsaktörer; ii) Medvetet tidigarelägga planering och aktiviteter under pågående vårdtid, iii) Gemensamt ansvar för att det finns en uppdaterad skriftlig information om planeringen vid utskrivning till patient/anhörig. Arbetet sker i samverkan med Samrådsgrupp Äldres hälsa. I november beviljades projektet nya externa medel för 2025-2027.

En artikel har publicerats som visar att de patienter utskrivna från geriatriken med lägst antal timmar med socialtjänstinsatser har en högre sannolikhet att bli återinlagda på sjukhuset inom 30 dagar jämfört med de med mer omfattande socialtjänstinsatser. En annan artikel visade att det inte fanns något samband mellan omfattning eller typ av besök i primärvården med återinläggningar inom 30 dagar.

Ytterligare en inskickad artikel har ett hälsoekonomiskt perspektiv och analyserar konsumtionen av regionfinansierad sluten- och öppenvård samt kommunfinansierad omsorg för patienter som tidigare erhållit geriatrisk slutenvård. Resultaten kan användas

som underlag för att bättre förstå kostnader relaterat till olika resursslag avseende olika grupper av patienter, och vore användbara vid utvärdering av framtida interventioner liksom organisatoriska förändringar.

Arbetet är ett 4-årigt forskningsprojekt i samverkan med olika centrumbildningar, Tema Inflammation och Åldrande och Karolinska Institutet.

Stöd till sammanhållen vård och omsorg personer med kognitiv sjukdom

Stöd till samverkan kring personer med kognitiv sjukdom/demens är en fortsättning från tidigare år och har skett på tre huvudsakliga sätt under 2024:

- Nätverk mellan kommuner och kognitiva mottagningar

Nätverket mellan kommuner och kognitiva mottagningen vid Jakobsbergsgeriatriken, Capio Geriatrik Sollentuna, Capio Geriatrik Löwet och Stockholms sjukhem/Brommageriatriken har fortsatt under året. Målsättning är stöd till lokal samverkan, spridning av kunskap samt erfarenhetsutbyte mellan parterna för att inspirera, underlätta och samordna idéer för utveckling av sammanhållen vård och omsorg kring personer med demenssjukdom och stöd till deras anhöriga. Mötena sker fysiskt och med möjlighet att delta på distans. Totalt 4 möten genomfördes under 2024.

- Stöd till uppdatering av lokala program demens utifrån efterfrågan och nationella styrdokument (standardiserade vård- och insatsförlopp mm)

När det gäller lokal samverkan kring personer med demenssjukdom har FOU nu erbjudit stöd i uppdatering av de lokala programmen kopplat till god nära vård. Uppdatering genomförd i Järfälla och arbetet med uppdatering påbörjad i Sigtuna.

- Yngre med kognitiv sjukdom/demens

Under året har ett projekt genomförts för att ta fram regional grund för sammanhållen vård och omsorg kring yngre med kognitiv sjukdom. Dels avseende personer med intellektuell funktionsnedsättning som får demens och dels yngre utan tidigare funktionsnedsättning som får demenssjukdom. Det var en aktivitet inom ramen för God och nära vård i Stockholms län och skedde på uppdrag från samrådsgrupp Hälsa för personer med funktionsnedsättning. I arbetet som leddes av FOU nu deltog vård (kognitiv mottagning, APC, Vårdcentral, SMO-mottagning, Region Stockholm) kommuner (Järfälla, Sigtuna och Stockholms stad, samt Storstockholm) och Silviahemmet samt civilsamhälle (Demensförbundet och FUB Stockholm). Resultatet är två prototyper för lokal samverkan kring yngre med kognitiv sjukdom; dels dem i ordinärt boende och dels dem i LSS-boende. Prototyperna kommer att testas under våren 2025.

Stöd till utveckling av Anhörigperspektivet

Under 2024 har vi fortsatt att följa den modell för samspel mellan aktuell forskning och praktiken/det lokala utvecklingsarbetet som utvecklades tillsammans med forskarteamet och de som medverkade från kommunerna 2021–2023. En ny kunskapsresa har påbörjats och framtagande av metodstöd rörande anhörigperspektiv vid flytt till SÄBO, i samarbete med Marie Cederschiölds högskola, Nestor FoU-center, Ersta och Bräcke Diakoni. Kunskapsresan berör verksamheter som möter den enskilde/anhöriga under inflyttningsprocessen; hemtjänst, anhörigstöd, bistånd, särskilt boende. Kunskapsresan byggs upp med 5 st workshop (ca halvdagar) i Stockholm, fördelat på 3 år, med start oktober 2024. Vid dessa WS medverkar personal från olika verksamheter (Ersta, Bräcke, medverkande kommuner från södra delen av länet samt från nordväst-kommunerna). Fem nordväst-kommuner medverkar. Mellan workshopstillfällena sker eget arbete i respektive kommun där FOU nu stöttar nordvästkommunerna. Under hösten 2024 handlade det om att identifiera nuläget för stegen innan, under och efter flytt till särskilt boende för äldre.

2.1.2 Stöd och kunskap för kompetens och kunskapsbaserad praktik

En central förutsättning för omställningen till en nära vård och utifrån nya SoL är en ändamålsenlig kompetensförsörjning. Därtill behövs fungerande strukturer för planering av långsiktig kompetensförsörjning och forum för samverkan med utbildningsanordnare både på regional och nationell nivå. Vidare är det avgörande att det finns medarbetare med kompetens för den verksamhet som bedrivs samt att medarbetarna arbetar tillsammans på ett optimalt sätt.

Regionalt lärandenätverk för systematisk träning och säkerställande av färdigheter och förmågor

Lärandenätverk för erfarenhetsutbyte och lokala arbeten i frågor kopplat till kompetens och kompetensutveckling. Fokus på former för systematisk färdighetsträning, ex via ”kliniskt träningscentrum”/metodrum, med träning av kliniska och icke-kliniska moment. Målet är att skapa ett gemensamt lärande och utveckling inom och mellan kommunal och regional verksamhet (utanför akutsjukshuset). Medverkar gör både kommuner och verksamheter från hälso- och sjukvården. Under 2024 har nätverket träffats tre gånger, där nätverket besökt befintliga metodrum inom Stockholms län, och några teman som berörts för gemensamt lärande är utfall av lärandeaktivitet, hur följer vi upp effekter samverkan och att säkerställa kompetens.

Testa, utveckla samt följa upp former för färdighetsträning och samverkan vård omsorg

Fortsatt utveckling av pilotarbete från 22-23 för att testa och utveckla hållbara former för färdighetsträning och samverkan mellan vård och omsorg. Under året har samskapandet i ”KTC i samverkan” vidareutvecklats. En styrgrupp och operativ arbetsgrupp har etablerats med representation från parterna Jakobsbergsgeriatriken, Jakobsbergs

universitetsvårdcentral, ASIH Stockholm Norr, Rehab Nordväst, Järfälla och Upplands-Bro. En gemensam målbild och vad vi tänker att KTC i samverkan ska leda till har förtydligats, och frågor som handlar om budget och ersättning har behandlats. Vidare har parterna tillsammans prioriterat och tagit fram program/aktiviteter för gemensam färdighetsträning. Exempelvis har lärandeaktiviteter genomförts som handlar om patienter med svår smärtproblematik. Planen är att genomföra tre teman under 2025. Dessa handlar om förståelse för varandras uppdrag, kommunikation, vårdövergångar samt medicintekniska moment.

Arbetet är integrerat i praktiken och designat för implementering som en del av arbetet under processens gång, dvs inte som ett separat arbete efter färdigt projekt/projektrapport. Vid löpande uppföljning av arbetet beskriver deltagarna att det är stimulerande att få ny/uppdaterad kunskap med teori och praktik i kombination, samt vikten av att få träffa kollegor och bygga relationer med samarbetspartners. Utöver ”KTC i samverkan” har även uppföljning och lärande från Upplands Väsby arbete med Metodrum genomförts och rapporterats, med en rapport som är utformad för att användas som grund för fortsatt kommunikation kring, och utveckling av, arbetet.

Stöd närmare samarbete utbildning-verksamhet

- Samverkan kommuner-lärosäten om verksamhetsförlagd utbildning.
Stöd vid samverkan mellan kommuner och högskola/universitet, uppbyggnad av strukturer samt kommundoktorander som arbetssätt för verksamhetsutveckling, attraktiv arbetsgivare mm.
- Akademisk geriatrik (AKA-plattformen), stärka kliniska lärmiljöer inom geriatrisk hälso- och sjukvård samt ASIH/SPSV
Fortsättning från tidigare år. I nära samarbete mellan verksamheter (oberoende av driftsform) och akademi/utbildning leder FOU nu ett nätverk för AKA (adjungerade kliniska adjunkter) inom geriatrisk verksamhet, ASIH, SPSV, närakuter, kommunal verksamhet och akademien (AKA plattformen). Under 2024 har nätverket haft fyra träffar. Syftet är att stärka den kliniska lärmiljön för studerande inom geriatrisk hälso- och sjukvård samt ASIH/SPSV i länetoch att bidra till systematiskt förbättringsarbete och goda rekryteringsmöjligheter. Plattformen har bidragit till att berörda kliniker/verksamheter initierat pedagogiska modeller samt studerandeprocessen. Medverkande verksamheter påtalar AKA-plattformens katalyserande effekt där flertalet verksamheter i dag har ett större fokus på utbildningsfrågor som en del i vårduppdraget. Nätverkets medlemmar har uttryckt att nätverket har varit en ovärderlig resurs för att stärka rollen som AKA. Det har bidragit till både personlig och professionell utveckling genom möjligheten att dela erfarenheter och insikter med andra som har samma uppdrag. Nätverket har erbjudit nya perspektiv och idéer kring metoder och

strategier som har främjat kompetensutvecklingen och förbättrat det egna arbetet. Dessutom har nätverket utgjort ett betydande stöd. Att ha kollegor att dela både utmaningar och framgångar med – kollegor som förstår de svårigheter man står inför – har dessutom gett ett viktigt känslomässigt stöd. Finansieras av Hälso- och sjukvårdsförvaltningen, Region Stockholm.

- Samordning av verksamhetsintegrerat lärande för geriatrisk hälso- och sjukvård samt ASiH/SPSV

Fortsättning från tidigare år. Samordning avseende VIL (VIL = verksamhetsintegrerat lärande) har vidareutvecklats under året. Arbetet sker i dialog med både regionsdrivna samt privata verksamheter inom geriatrik, ASiH och SPSV och i samverkan med representanter från universitet och högskolor inom Region Stockholm. Gemensam VIL-samordnare har kontinuerligt identifierat, etablerat och vidareutvecklat kontakten med etablerade och nya vårdverksamheter samt fungerar som ett nav i beställningen av VIL, enligt beställningsförfarande i regionen vilket också inkluderar kontakt med lärosäten utanför regionen för utomlänstudier. Även uppdrag att stärka vårdens kapacitet att erbjuda högkvalitativ VIL och möjliggöra samverkan och lärande genom bl.a. nätverk mellan involverade verksamheter och lärosäten i frågor om VIL. Genom stärkta strukturer rörande VIL inom berörda verksamheter har förutsättningar för tillgång till VFU ökat genom att flera nya enheter kunnat identifieras och som kunnat initieras till utbildningsåtagandet. Finansieras av Hälso- och sjukvårdsförvaltningen, Region Stockholm.

- Samarbete med Vård och Omsorgscollege

Ett annat exempel på vård och omsorg i samverkan med akademi och utbildning är representation och engagemang från FOU nu i Vård och Omsorgscollege. FOU nu samarbetar med lokala college inom ägarnas geografiska område och är vid förfrågan representanter i lokala styrgrupper.

2.1.3 Stöd och kunskap förebyggande och delaktighet

Stöd till utveckling av öppen/förebyggande verksamhet

Stöd har getts inför implementeringstudie avseende FINGER-modellen i Sollentuna. I samarbete mellan kommunen, Karolinska Institutet, primärvård, Akademiskt primärvårdscentrum, pensionärsföreningar samt FoU. Arbetet kommer att pågå 2024 – 2028. Det kommer att ge lärdomar kring bl a primärvårdens uppdrag avseende förebyggande hälsoarbete för äldre, och hur kommunen kan breddinföra ett kunskapsbaserat förebyggande arbete.

SAMSAS - Samskapad samverkan för att förebygga försämrad hälsa hos äldre – ett samhällsbaserat aktionsforskningsprojekt

Ett praktiktäna extert finansierat forskningsprojekt som pågått under året (pågår 2021-2024) är ”Samskapad samverkan för att förebygga försämrad hälsa hos äldre – SAMSAS”. Under 2021-2022 kartlades hur chefer och beslutsfattare ser på samverkan mellan socialtjänsten, sjukvården och civilsamhället för att hjälpa äldre att behålla sin hälsa så länge som möjligt. Under 2022-2023 samskapades samverkansmodeller för att förebygga försämrad hälsa tillsammans av forskare, tillika FOU-medarbetare, och aktörer inom socialtjänst, sjukvård och civilsamhälle i tre kommuner, i nordväst medverkade aktörer från Upplands-Bro. Under 2024 följdes hur aktörerna arbetade med samverkansmodellerna i praktiken. I Upplands-Bro har SAMSAS-gruppen, som består av bland annat Förebyggande enheten, vårdcentral, PRO, SPF, Svenska kyrkan, Kontaktcenter fortsatt samverkan för att nå ut med aktiviteter till fler äldre personer.

Samarbete kring stöd för förebyggande egenvård i hemmiljö för sköra äldre personer

Ytterligare ett arbete med ett förebyggandeperspektiv är STEG - Samarbete kring stöd för förebyggande egenvård i hemmiljö för sköra äldre personer. Målet med det extert finansierade forskningsprojektet är att tillsammans med berörda verksamheter – regionens primärvård, kommunens biståndsenhet och hemtjänst – skapa arbetsmodeller för förbättrad samverkan kring stöd till förebyggande egenvård med hjälp av egenvårdsintyget. Arbetet genomförs av äldre-FoU:erna tillsammans med Region Stockholm och Sophiahemmets högskola. Utvecklingsarbetet med berörda verksamheter avslutades vid årsskiftet 2024/25.

KOMPASS – Processtöd för socialtjänst och primärvård för sammanhållen vård och omsorg tillsammans med äldre personer

Projektet tar avstamp i God och Nära Vård-omställningens fokus på att invånare ska vara aktiva medskapare i utvecklingen mot en sammanhållen vård och omsorg. Under 2023 disponerade FoU nu tillsammans med Stiftelsen Äldrecentrum, Nestor FoU-center, FoU Nordost samt Akademiskt primärvårdscentrum ett planeringsbidrag från Forte för att utveckla en forskningsansökan med fokus på utvärdering av omställningen till god och nära vård i samverkan med kommun, region och civilsamhälle. Finansiering beviljades för projektet inom ramen för Fortes program för tillämpad välfärdsforskning och under 2024 har samskapandeprocesser med representanter från kommunal äldreomsorg, vårdcentraler, primärvårdsrehab och pensionärsorganisationer initierats i fyra kommuner: från nordväst medverkar Sigtuna. Syftet med projektet är att *utveckla ett processtöd* för att stötta kommun och primärvård att samskapa sammanhållen vård och omsorg tillsammans med äldre personer samt att *stödja lokal utveckling* av nya arbetssätt för en mer sammanhållen vård och omsorg för äldre personer som bor hemma i de kommuner som medverkar i projektet. I Sigtuna har arbetsgruppen gemensamt

prioriterat att ta fram former för regelbundna samverkansmöten för verksamhetsnära personer och äldrerepresentanter, och kommer under 2025 testa och följa upp arbetssättet.

2.1.4 Lärandenätverk

Metoder för att sprida och stödja användning av ny kunskap och förändringsarbete inklusive uppföljning har utvecklats. Stor vikt har lagts vid att möta medarbetare och verksamheter i deras vardag, där forskning och utveckling sker och resultaten används. Lärande nätverk har bedrivits där verksamheter tillsammans lärt av varandra samt utbytt kunskaper och erfarenheter.

Samarbete Öppna jämförelser äldre, LSS, och myndighet

Arbetsmodellen för systematiskt förbättringsarbete genom samverkan utifrån Öppna jämförelser (ÖJ). Samordning har skett inför inlämning av uppgifter vars resultat sedan sammanställts och diskuterats på analysmöten. Öppna jämförelsens kalender uppvisade fortfarande en del förändringar jämfört med åren innan pandemin, men var mer reguljär än under pandemiåren. Våren inleddes med analysmöte för brukarundersökningen LSS 2023 och fortsatte med 2024 års undersökningar: förberedande möten för enhetsundersökningen äldre+LSS samt kommunundersökningen äldre+LSS. På hösten anordnades analysmöten för kommunundersökningen äldre+LSS, enhetsundersökningen äldre+LSS samt brukarundersökningen äldre. Under året producerades också planenligt stödjande arbetsmaterial inför de olika analysmötena.

Delaktighet i det digitaliserade samhället

Länsövergripande arbete för kunskapsspridning, erfarenhetsutbyte och lärande för att motverka digitalt utanförskap. Är ett öppet regionalt dialogforum för kunskapsspridning och erfarenhetsutbyte mellan kommunerna i länet. FOU nu har aktivt bidragit med att arrangera och hålla i själva dialogforumen inklusive dokumentation. Arbetet sker i samarbete med FoU:er i Stockholms län, forskare vid CACTUS (Karolinska Institutet). Dialogforumen vänder sig till intresserade inom kommuner, region Stockholm och civilsamhället (pensionärer, brukarorganisationer) mfl. I september var temat för dialogforumet ”Tema: Hur gå från digitalt utanförskap till digitalt innanförskap?”, cirka 75 personer deltog.

Nätverk för chefer förebyggande verksamhet

Nätverket för chefer för förebyggande enheter har fortsatt under året. Flera träffar inkl studiebesök i varandras verksamheter har skett. Exempel på fokusfrågor är ; hur arbeta för ett kunskapsbaserat förebyggande arbetet, hur följa och beskriva resultat. Sju kommuner medverkar och samarbetet fortsätter 2025.

Lärande och erfarenhetsutbyte IBIC

Lärandenätverk mellan kommuner i frågor som rör IBIC. Nätverket har en gemensam Teams-yta och har haft en digital träff i under året där berörda personer från kommunerna medverkat och bidrar till agendan med sina frågor. Aktuella frågor har gått från implementering och införande till förvaltning och användning av IBIC, exempelvis data från IBIC i ISU. Träffarna fortsätter att vara ett forum för erfarenhetsutbyte och ett sätt för FOU nu att bidra till spridning av ny information och kunskap från bl.a. Socialstyrelsen och SKR.

Nätverk för utveckling av dagverksamhet demens

Nätverk för dem i kommunerna som har i uppdrag att utveckla dagverksamhet för personer med demenssjukdom fortsatte under 2024. Nätverket utbyter erfarenheter kring gemensamma frågeställningar och FOU nu bidrar med kunskap. Träffarna är 1 timme digital ca var 6:e vecka. Under 2024 gjorde vi även ett studiebesök i en av dagverksamheterna, för inspiration och lärande. Träffarna var ett tillfälle att lyfta in kunskap om förbättringsarbete och dagverksamheternas uppdrag samt utbyta erfarenhet om arbetssätt. Nätverket utvärderas av deltagarna i december och de beslöt att fortsätta nätverket både med digitala träffar och studiebesök.

Erfarenhetsutbyte kring fast omsorgskontakt avslutades och erfarenhetsutbyte uppdrag/styrning hemtjänst startade

Kommunernas erfarenhetsutbyte kring införande av fast omsorgskontakt avslutades under året då målet var uppnått. Utbyte skedde mellan kommunerna kring policy/rutiner mm och ett avslutande seminarium genomfördes där Ekerö beskrev hur de hanterat frågan. Behov av fortsatt utbyte kring styrning/ledning av hemtjänst väcktes och ett nytt erfarenhetsutbyte startade för dem som ansvarar för utformning av uppdrag/styrning av hemtjänst. Ett seminarium genomfördes under hösten 2024 då Solna delade erfarenhet av deras översyn av beställning/styrning av hemtjänst. Möjlighet till fler erfarenhetsutbyte finns men det är inte ett nätverk med fasta träffar.

Digitala lunchseminarium

Fyra digitala lunchseminarium har genomförts under året, som ett kompletterande sätt att sprida kunskap och bidra till gemensamt lärande.

"Vårdövergångar i ett komplext vård- och omsorgssystem" (mars)

Under föreläsningen presenterades och diskuterades resultat från tidigare studier om riskfaktorer för återinläggning efter geriatrisk slutenvård. Planerad samskapandeprocess tillsammans med representanter från geriatrisk slutenvård, primärvård och kommunal vård och omsorg i syfte att ta fram en modell för vårdövergångar beskrevs

"Stöd till förebyggande egenvård i hemmiljö för sköra äldre personer – samverkan med egenvårdsintyget som verktyg" (maj)

Under seminariet presenterades och diskuterades resultat från studier i forsknings- och utvecklingsprojektet STEG. Bland annat berördes i vilken utsträckning används egenvårdsintyget i dag och för vilka ändamål? Vad ser de olika professionerna för möjligheter och hinder i arbetet med egenvårdsintyg? Hur ser äldre personer på att ta emot stöd till egenvård från äldreomsorgen/hemtjänsten? Även genomförd samskapandeprocess beskrevs, som genomförts tillsammans med representanter från primärvårdsrehabilitering, biståndsenhet och hemtjänstutförare i syfte att ta fram, testa och utvärdera arbetsmodeller för samverkan kring egenvård.

"Hur kan kommuner och primärvård utveckla vård och omsorg tillsammans med äldre personer?" (oktober)

Seminariet handlar det om forskningsprojektet KOMPASS som FOU nu driver tillsammans med FoU Nordost, Nestor FoU-center, Äldrecentrum och Akademiskt Primärvårdscentrum. I projektet ska vi utveckla ett processtöd för samskapande av sammanhållen vård och omsorg. Vid seminariet presenterades hur projektiden togs fram tillsammans med berörda aktörer och hur samskapandets första steg genomförts.

"Samsas – Samskapad samverkan för att förebygga försämrad hälsa hos äldre" (november)

På seminariet berättade vi om SAMSAS-arbetet och hur resultat och lärdomar kan spridas och användas av fler. Under de tre senaste åren har aktörer från civilsamhälle, kommun och region samskapat samverkan med målet att förebygga försämrad hälsa hos äldre personer som bor hemma.

2.1.5 Stöd nya SoL

Under 2024 har FOU nu tillsammans med FoU Nordväst bidragit till omställningsarbetet nya SoL. Kontakt och delregionalt nätverk med kommunernas projektledare har etablerats, vilket har stärkt erfarenhetsutbyte och samverkan i och mellan kommunerna. Samverkan har även skett med Storsthlm och andra FoU:er i länet kring Länsdialog och regional samverkan. Kommunernas förberedelser inför ny Socialtjänstlag ledde till frågor om hur skapa synergier, lärande kopplat till God Och nära vård. Förberedelser gjordes för den årliga digitala erfarenhetkonferensen i början av 2025. Utifrån kontakt med KSA och GSA bestämdes temat för konferenser vara ; God och nära vård och omsorg i skenet av ny SoL . Vad är likt och olik? Vad kan vi lära och vilka synergier kan vi skapa?

2.1.6 Regional samverkan

Stärkt regional samverkan för Forskning, Utveckling, Utbildning avseende funktionshinderfrågor i Stockholms län

Samarbetet inom det regionala nätverket för Forskning, Utveckling/Utbildning avseende funktionshinderfrågor i Stockholms län, har fortsatt. Samverkan sker utifrån frågan:

”Hur kan vi på bästa och mest effektiva sätt bidra till att de forskningsresultat, kunskaper och erfarenheter som finns får god spridning i länet och skapar nytta hos verksamheter som möter personer med funktionsnedsättning?”. Medverkande parter är Forum Carpe, Habilitering och Hälsa, FoU:er, Akademiskt primärvårdscentrum, Storsthlm, länsstyrelsen samt Region Stockholm. Parterna bjöd in till en eftermiddag den 12 mars 2024 tillsammans med Funktionsrätt Stockholms län. Temat var Fokus funktionshinder forskning – utveckling – kompetens i Stockholms län 2024. Under eftermiddagen beskrev pågående arbete inom forskning, utveckling och kompetens i Stockholms län, och hur det arbetet relaterar till hälsa för personer med funktionsnedsättning.

Regionalt nätverk demens/kognitiv sjukdom Region Stockholm och Gotland

Under året har FOU nu fortsatt aktivt bidragit till det regionala nätverket för kognitiv sjukdom/demens i Stockholms län. Nätverket hade två möten under 2024. Syftet med nätverket är att bidra till erfarenhetsutbyte samt stärka samarbetet inom regionen mellan berörda aktörer inom vård och omsorg. Nätverket är ett forum för att sprida information och goda exempel samt lyfta frågor om demens/kognitiv sjukdom som berör hela regionen. Nätverkets medlemmar bjöds in att medverka i Projektet RYK, regional grund för samverkan kring yngre med kognitiv sjukdom. Dialog förs om nätverkets fortsatta arbete och form, oklart om fortsätter 2025.

Samordning mellan FoU:er norr i norra länet

Styrgrupperna för de tre FoU-enheterna FoU Nordost, FoU Nordväst och FOU nu kom under våren 2023 överens om att undersöka möjligheterna till ökad samordning mellan enheterna för att skapa en mer ändamålsenlig, hållbar och verkningsfull FoU-verksamhet. I december -23 fattade styrgruppen för utredningen beslut att huvudmannaskapsfrågan bryts ut från resterande utredning och prioriteras då det bedöms vara viktigt att kunna komma överens innan nästa steg tas. Under året har en extern konsult tillsammans med utsedd arbetsgrupp arbetat fram underlag/förslag till sammanslagning av de tre FoU-verksamheterna, i linje med den organisatoriska lösningen för Centrum för psykiatriforskning, CPF. Verksamheten agerar som en verksamhet, med en chef och med en biträdande chef, men är i grunden två organisatoriska verksamheter, en i kommunal regi och en i regional regi.

Fortsatt utveckling av Regionala Samverkans och Stödstrukturer samt synergier i kunskapsstyrning kommun och region

FOU nu är en del av kunskapsstyrningen inom socialtjänsten och där med en del av Regional samverkans- och stödstruktur, RSS. RSS är en regional aktör i kunskapsstyrningen inom socialtjänsten och närliggande hälso- och sjukvård. RSS möjliggör bland annat att samlas i länet kring strategiskt viktiga frågor, utnyttja befintliga resurser på ett mer samordnat och resurseffektivt sätt samt att förbättra förutsättningarna för evidensbaserad praktik inom socialtjänst och närliggande hälso- och sjukvård i länet.

FoU med i Samrådsgrupper HÖKen

FOU nu är med i den regionala samrådsgruppen; Hälsa hos personer med funktionsnedsättning. I de övriga samrådsgrupperna finna representation från andra FoU-verksamheter.

3 Medarbetare

Under 2024 har FOU nu haft 14 personer anställda varav sju disputerade, två docenter, samt två doktorander. Medarbetare vid enheten delar sin arbetstid med annan arbetsgivare eller uppdrag. Detta ses som ett viktigt komplement till verksamheten. FOU nu får på så sätt en ytterligare förankring inom äldrevård, äldreomsorg, funktionshinderområdet, primärvård, geriatrik, universitet eller intresseorganisation. Utifrån verksamhetens uppdrag strävar FOU nu efter att ha en mångfald av individer med olika kompetenser och perspektiv.

Arbetsmiljön följs kontinuerligt i det systematiska arbetsmiljöarbetet via exempelvis medarbetarenkät, APT och arbetsmiljö/skyddsronder. Eftersom en del arbeten tillsammans med involverade parter bedrivs i projektform (exempelvis genom externa medel) kan antalet årsarbetare vid en specifik tidpunkt variera. Under 2024 hade FOU nu 8,5 årsarbetare.

4 Ekonomi

4.1 Resultaträkning

Resultaträkning 2024 FOU nu Tkr	Utfall 2024	Budget 2024	Avvik mot budget
Patientavgifter	0	0	0
Såld hälso- och sjukvård	0	0	0
Utskrivningsklara patienter	0	0	0
Utomlänsintäkter	0	0	0
Övrig såld hälso- och sjukvård	0	0	0
FOUU-bidrag	5 989	4 237	1 752
Övriga intäkter	4 373	2 828	1 545
Verksamhetens intäkter	10 362	7 065	3 297
Personalkostnader inkl förändr sem-/löneskuld	-8 183	-5 690	-2 493
Köpta primärtjänster	0	0	0
Verksamhetsanknutna tjänster	0	0	0
Läkemedel	0	0	0
Material och varor	-9	-10	1
Hyreskostnader	-368	-450	82
IT-kostnader	-247	-225	-22
Inhyrd personal	0	0	0
Övriga kostnader	-1 511	-1 568	57
Verksamhetens kostnader	-10 318	-7 060	-3 258
Avskrivningar	-18	-5	-13
Finansnetto	0	0	0
Resultat	26	0	26

Verksamhetens intäkter har under 2024 bestått av FOUU-bidrag som inkluderar basanslag från ägarna, ersättning för arbete rörande AKA-plattform och VIL-samordning (från Region Stockholm). Övriga intäkter utgörs exempelvis av statliga stimulansmedel via Storsthlm och RSS från överenskommelsen God och nära vård, statlig PO-kompensation, utlåning av medarbetare, ersättning för medverkan i externa forskningsprojekt, samt intäkter i samband med samlokalisering med FoU Nordväst. Skillnaden mellan budget och utfall för respektive intäkt beror delvis på hur de bokförts. Den sammantagna ökning av intäkter beror på intäkter som tillkommit under året.

Under ”Övriga kostnader” finns utgifter som rör ersättning till Akor (via extern finansiering AKA-plattform från Region Stockholm), inlåning av personal, samt andra projekt- och arbetsplatsrelaterade kostnader. Ökningen av kostnader jämfört med budget förklaras av ökning i PO-pålägg samt kostnader i samband med arbeten som tillkommit eller intensifierats under året.

5 Verksamheten 2025

Under 2025 planeras fortsatt arbete och fördjupning utifrån ägarnas gemensamma fokusområden; *stöd i omställningen mot en God och Nära vård och omsorg* och *stöd till omställning nya Socialtjänstlagen*. FoU-arbetena återfinns områdena:

- Stöd och kunskap om och för:
 - Samverkan
 - Kompetens och kunskapsbaserad praktik
 - Förebyggande och delaktighet
 - Omställning nya SoL
- Regional samverkan

Planerade arbeten involverar både region och kommun/vård och omsorg i samverkan samt rymmer i regel både äldre- och funktionsnedsättningsperspektivet.

Under 2025 fortsätter arbetet med samordning/sammanslagning mellan FoU:er i norra länet, för en mer ändamålsenlig, hållbar och verkningsfull FoU-verksamhet.

Håkan Uvbagen, Verksamhetschef FOU nu, 2025-02-17

